

Havainnoista toimintaan

Paikka- ja
yhteisö-
perustainen
oppiminen askel
askeleelta

Menetelmän tavoitteet ja tarkoitus

Tervetuloa tutustumaan peruskoulun opettajille suunniteltuun **paikka- ja yhteisöperustaisen oppimisen (PBL)** -menetelmään. Menetelmän tavoitteena on tukea opettajia etenemään asteittain ”PBL-portaita ylöspäin” ja auttaa heitä ymmärtämään ja toteuttamaan paikka- ja yhteisöperustaisen oppimisen (PBL) eri tasoja, jonka ylin aste on ns. palveluoppimisen taso.

Tämä menetelmäopas tarjoaa myös käytännön harjoituksia, esimerkkejä kumppanimaidenkouluista sekä työkaluja opettajien väliseen yhteistyöhön eli kollegiaaliseen tukeen (**Collegial Support, CS**), mikä tekee koko prosessista hallittavan, vaihe vaiheelta etenevän ja opettajien työtä tukevan.

Co-funded by
the European Union

”Paikka- ja yhteisöperustainen oppiminen” on hanke, jota Euroopan unionin Erasmus+-ohjelma rahoittaa osittain toiminnon KA220-SCH – Koulutusalan yhteistyökumppanuudet puitteissa, rahoitussopimus nro 2023-1-CZ01-KA220-SCH-000165069.

Esitetyt näkemykset ja mielipiteet ovat kuitenkin yksinomaan kirjoittajan tai kirjoittajien omia eivätkä välttämättä edusta Euroopan unionin tai Euroopan koulutuksen ja kulttuurin toimeenpanoviraston (EACEA) kantoja. Euroopan unioni tai EACEA eivät ole vastuussa niistä.

Kirjoittajat:

Toimituksellinen koordinaattori: Katerina Borovinova,
Ympäristökasvatuskeskus SEVER

Suunnittelu: Canny.ro

Mukana olleet: SEVER (Tšekki): Jakub Vebr

New Horizons -säätiö (Romania): Alina Mustata, Andreea Tabun, Măriora
Butyka, Roxana Afloarei

Green Foundation (Slovakia): Lucia Rossová, Silvia Szabóová

Code For Green -säätiö (Puola): Małgorzata Snarska-Nieznańska, Małgorzata
Wójcik-Dudek

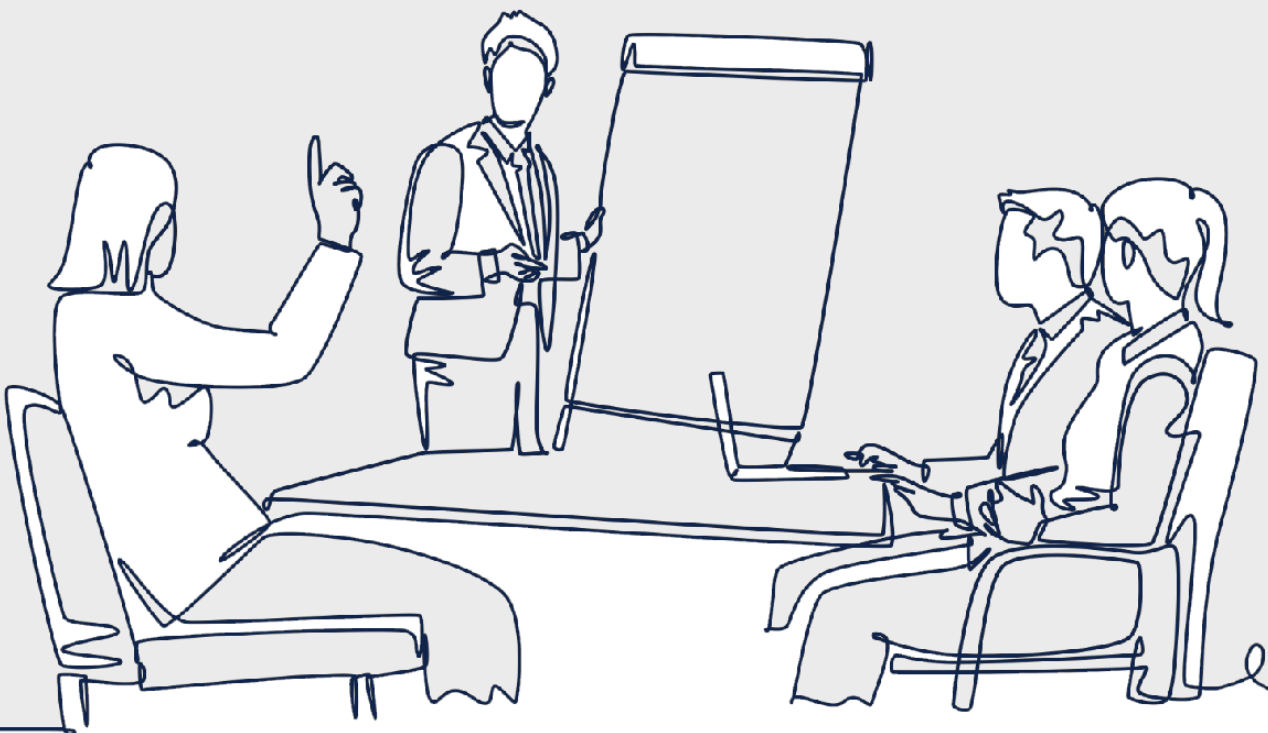
ENO Schoolnet ry (Suomi): Maire Turunen, Ulla Pötsönen

SISÄLLYSLUETTELO

1. PROJEKTIN PERUSTANA OLEVAT MENETELMÄT	4
1.1. Paikka- ja yhteisöperustainen oppiminen (PBL)	
1.1.1. Mitä on PBL?	5
1.1.2 Historia ja teoreettinen perusta	6
1.1.3 Paikka- ja yhteisöperustaisen oppimisen 12 periaatetta	7
1.1.4 PBL-portaikko: kehitysmalli	11
1.2 Kollegiaalinen tuki (CS)	12
1.2.1 Mikä on CS? ammatillinen oppiminen yhteistyön kautta	16
1.2.2 Miksi kollegiaalinen tuki on välttämätöntä PBL:lle?	16
1.2.3 CS koko koulun kehittämisen välineenä	17
1.3 Miksi nämä kaksi menetelmää yhdistetään?	18
2. YHTEISTYÖHÖN PERUSTUVA OPPIMINEN PBL-PORTAITA KIIVETTÄESSÄ	19
2.1 Taso 1 – Paikallisilla esimerkeillä rikastettu oppiminen	20
2.2 Taso 2 – Suora vuorovaikutus paikan kanssa	22
2.3 Taso 3 – Kattavat PBL-kokonaisuudet asiantuntijoiden ja yhteisön kanssa	23
2.4 Taso 4 – Palveluoppiminen: toiminta paikan hyväksi	24
3. OPPIMISEN TEKEMINEN OSALLISTAVAKSI OPPILAILLE	26
4. OPPIMISEN YHDISTÄMINEN YHTEISÖÖN	31
5. MAHDOLLISUUDET KOULUN JOHTAMISELLE KANSALLISELLA TASOLLA	37
6. PBL:N JA CS:N ALOITTAMINEN KOULUSSASI	40
6.1 OPAS PAIKKA- JA YHTEISÖPERUSTAISEN OPPIMISEN TOTEUTTAMISEEN KOKO KOULUSSA	43
6.2 Toimintasuunnitelman laatiminen	52
Kolme aluetta, joihin sovelletaan viittä avainominaisuutta	53
6.3 Arviointi ja pohdinta	55
Oppilaan PBL-portfolio (oppimisen todisteet)	55
7. PROJEKTITIEDOT JA KUMPPANIORGANISAATIOT	57

1. Projektin perustana olevat menetelmät

Paikkaperustainen oppiminen (PBL) ja kollegiaalinen tuki (CS)

”Yhteisö luokkahuoneena” -projekti perustuu kahteen toisiaan täydentävään menetelmään: paikkaperustaiseen oppimiseen (PBL) ja kollegiaaliseen tukeen (CS). Yhdessä ne muodostavat kehyksen, joka auttaa kouluja integroimaan paikalliseen ympäristöön liittyvän oppimisen asteittain jokapäiväiseen opetukseen ja varmistaa samalla, että opettajat eivät ole tässä prosessissa yksin.

1.1 Paikka- ja yhteisöperustainen oppiminen (PBL)

1.1.1 Mitä on PBL?

Paikka- ja yhteisöperustainen oppiminen (PBL) on opetustapa, joka yhdistää oppimisen **paikalliseen ympäristöön, yhteisöön ja todellisiin ongelmiin**. Siinä tunnustetaan, että oppiminen on kiinnostavampaa ja jää paremmin mieleen, kun se pohjautuu oppilaiden jo tuttuihin kokemuksiin, tilanteisiin ja kulttuureihin.

PBL:ssä oppilaat tutkivat ympäristönsä **luonnollisia, kulttuurisia, historiallisia ja sosiaalisia** ulottuvuuksia. Sen sijaan, että he oppisivat käsitteitä abstraktisti, he perehtyvät *konkreettisiin paikkoihin, ihmisiin, ongelmiin ja tarinoihin*. Oppimisesta tulee juurevaa, aitoa ja henkilökohtaisesti merkityksellistä.

PBL ei siis ole ”vain ulkona oppimista”, vaan lähestymistapa, joka tekee ympäröivästä yhteisöstä – metsistä ja joista arkistoihin, paikallisiin yrityksiin, kansalaisiin ja julkisiin instituutioihin – olennaisen osan koulun oppimista.

1.1.2 Historia ja teoreettinen perusta

Vaikka termi *”paikka- ja yhteisöperustainen oppiminen”* on suhteellisen uusi (1990-luku, esim. Lane-Zucker, Elder, Sobel), sen periaatteet ulottuvat paljon pidemmälle pedagogisiin perinteisiin.

Jan Amos Komenský (Comenius) korosti, että oppiminen on aloitettava ”lähellä olevasta” ja perustuttava todellisiin, konkreettisiin asioihin ja suoraan kokemukseen.

1800- ja 1900-lukujen pedagogiset uudistajat, kuten Jaroslav Petr ja Eduard Štorch, korostivat ulkona oppimista, oppilaiden lähiympäristöjen tutkimista sekä koulun ja todellisen elämän välistä yhteyttä.

John Dewey kehitti ajatusta koulusta yhteisön laboratoriona, jossa oppilaat ratkaisevat todellisia ongelmia aktiivisen tutkimuksen kautta.

Nykyaikana **David Sobel** ja muut ovat määrittäneet PBL:n vastaukseksi ympäristöön, kulttuuriin ja kansalaisyhteiskuntaan liittyviin haasteisiin ja väittäneet, että oppilaiden yhteyden vahvistaminen paikalliseen ympäristöön luo

perustan vastuulliselle kansalaisuudelle ja kestäväälle kehitykselle

PBL sijaitsee siten **kokemuksellisen oppimisen, yhteisöpohjaisen kasvatuksen, ympäristökasvatuksen, projektipohjaisen** sekä **palveluoppimisen** risteyskohdassa. Menetelmä yhdistää sen, mitä oppilaat oppivat, siihen, miten he voivat merkityksellisellä tavalla parantaa yhteisöjään.

1.1.3 Paikka- ja yhteisöperustaisen oppimisen 12 periaatetta

Alla esitetyt 12 periaatetta korostavat, miten oppiminen voi tapahtua paikasta, paikassa, paikan kautta ja paikan vuoksi, yhdistämällä koulussa opittu tieto todellisiin elämäkokemuksiin. Ne painottavat oppilaiden aktiivista osallistumista, yhteisökumppanuuksia, monialaisuutta ja henkilökohtaista merkitystä. Yhdessä nämä periaatteet osoittavat, miten paikan kautta tapahtuva oppiminen muuttuu aidoksi, kiinnostavaksi ja yhteiskunnallisesti

merkitykselliseksi, auttaen oppilaita kehittämään sekä ymmärrystä että vastuullista kansalaisuutta.

1. Paikasta oppiminen

Oppiminen lähtee konkreettisista paikallisista elementeistä (esineistä, ilmiöistä, paikoista), joita käytetään oppitunnin keskiössä. Paikka tarjoaa kontekstin, jonka kautta eri oppiaineiden käsitteitä selitetään, mikä auttaa oppilaita ymmärtämään paremmin teoreettista sisältöä.

2. Paikan päällä oppiminen

Oppiminen tapahtuu luokkahuoneen ulkopuolella, suoraan yhteisössä. Todellinen ympäristö muuttuu ”luokkahuoneeksi”, jossa havainnointia, tutkimusta, keskustelua ja tiedonhankintaa harjoitetaan paikan päällä.

3. Paikkaa palveleva oppiminen

Oppilaat käsittelevät todellisia yhteisön ongelmia, ja heidän työnsä tulokset tuovat konkreettista hyötyä paikkaan/yhteisöön. Oppimisesta tulee merkityksellinen panos paikallisen elämänlaadun ja ympäristön tilan parantamiseen.

4. Paikan kautta oppiminen

Paikalliset ympäristöt toimivat porttina alueellisten ja globaalien kysymysten ymmärtämiseen. Oppilaat yhdistävät paikalliset kokemuksensa laajempiin aiheisiin, kuten konflikteihin, luonnonvaroihin, ympäristöhaasteisiin ja kansalaisvastuuseen.

5. Paikallisten olosuhteiden huomioiminen

Oppiminen mukautetaan paikan erityiseen historialliseen, sosiaaliseen, kulttuuriseen ja luonnolliseen kontekstiin. Sisältö ja ohjaavat kysymykset muotoutuvat paikallisen yhteisön todellisten olosuhteiden mukaan.

6. Henkilökohtainen merkitys

Oppiminen on merkityksellistä, koska se liittyy oppilaiden omaan elämään, perheisiin ja henkilökohtaisiin kokemuksiin. Oppilaat ymmärtävät, miksi oppimansa asiat ovat heille tärkeitä.

7. Paikkasuhteeseen perustuva oppiminen

Oppiminen rakentaa ja syventää oppilaiden tunnesidettä paikkaan. Oppilaat pohtivat tunteitaan, käsityksiään sekä paikan merkitystä itselleen ja yhteisölle.

8. Oppilaiden aktiivinen osallistuminen

Oppilaat osallistuvat aktiivisesti oppimisprosessiin, tekevät päätöksiä, ehdottavat ratkaisuja ja kantavat vastuuta. Oppimisessa korostetaan aloitteellisuutta, osallistumista ja oppijan itsenäisyyttä.

9. Kumppanuus yhteisön kanssa

Oppimista tuetaan yhteistyöllä yhteisön jäsenten, kuten paikallisten asiantuntijoiden, instituutioiden, organisaatioiden ja kansalaisten kanssa. Nämä kumppanuudet tuovat opetukseen aitoutta ja yhteyttä todelliseen elämään.

10. Ryhmäyhteistyö

Oppiminen tapahtuu tiimityönä ja yhteistyönä opiskelijoiden, opettajien ja yhteisön jäsenten välillä. Monet tehtävät voidaan suorittaa vain yhdessä, mikä vahvistaa sosiaalisia ja kansalaisvalmiuksia.

11. Monialaisuus

Oppiminen on monialaista ja ylittää perinteiset aineiden rajat. Oppilaat yhdistävät eri alojen tietoja ja taitoja ymmärtääkseen monimutkaisia asioita.

12. Kokonaisvaltainen opetusväline

Paikka- ja yhteisöperustainen oppiminen on kokonaisvaltainen opetustapa, jolla on selkeät tavoitteet, arviointi ja se on integroitu opetussuunnitelmaan. Opettajat suunnittelevat tarkoituksellisesti, miten PBL kehittää tietoja, taitoja, arvoja ja vastuullista käyttäytymistä. Nämä periaatteet luovat vankan perustan oppituntien, projektien ja koko koulun pitkän aikavälin kehittämisen suunnittelulle.

Lisätietoja paikkaperusteisesta oppimisesta ja sen käytännön soveltamisesta kouluissa saat katsomalla nämä videot:

Johdanto paikka- ja yhteisöperustaiseen oppimiseen

Paikka- ja yhteisöperustainen oppiminen: miten sitä sovelletaan yhdessä oppiaineessa

Paikka- ja yhteisöperustainen oppiminen – miten sitä toteutetaan useissa oppiaineissa

1.1.4 PBL-portaikko: kehitysmalli

Opettajien ja koulujen tukemiseksi hankkeessa käytetään **PBL-portaikon** metaforaa. Se havainnollistaa paikkaperusteisen oppimisen syvenevää ja monimutkaistuvaa luonnetta – aloittelijoille sopivista yksinkertaisista vaiheista edistyneisiin muotoihin, jotka vaativat opettajalta enemmän varmuutta, suunnittelua ja yhteisön osallistumista:

Palveluoppiminen: Toimintaa paikan hyväksi

Oppilaat tekevät yhteistyötä yhteisökumppaneiden kanssa suunnitellakseen ja toteuttaakseen merkityksellisiä parannuksia, jotka hyödyttävät paikkaa ja sen asukkaita.

Kattavat PBL-kokonaisuudet asiantuntijoiden ja yhteisön kanssa

Oppilaat tutkivat aitoja kysymyksiä paikallisten asiantuntijoiden, instituutioiden tai yhteisön jäsenten tuella (esim. invasiivisten kasvien kartoittaminen).

Oppiminen siirtyy koulun ympäristöön

Oppilaat havainnoivat, keräävät tietoa ja tutkivat todellisia ilmiöitä luokkahuoneen ulkopuolella – hautausmailla, purojen varrella, julkisissa tiloissa, maisemissa jne

Oppimista rikastetaan paikallisilla esimerkeillä

Opettajat käyttävät valokuvia, karttoja, tekstejä, tarinoita tai luonnon esineitä paikallisesta ympäristöstä havainnollistaakseen opetussuunnitelman aiheita.

Tämä malli osoittaa, että:

- opettajien **ei tarvitse aloittaa ylimmältä tasolta**,
- kaikkien aiheiden ei tarvitse yltää korkeimmalle tasolle
- jokainen askel tuo yhä enemmän hyötyä oppimiselle ja motivaatiolle.

1.2 Kollegiaalinen tuki (CS)

Kollegiaalinen tuki on kahden tai useamman opettajan yhteistyötä, jossa etsitään parhaita opetuskäytäntöjä, jotta jokainen oppilas oppii oppitunneilla jotain arvokasta ja jotta oppiminen tuo mukanaan iloisia kokemuksia.

Jokainen kollegiaalisen tukiryhmän jäsen tuo mukanaan oman asiantuntemuksensa; yhteisen pohdinnan ja yhdessä arvioitujen ratkaisuyritysten kautta he myös oppivat yhdessä.

Vertaistukea on monenlaista, mutta tässä projektissa olemme painottaneet , kolmikantaista lähestymistapaa, jossa suunnittelemme yhdessä, toteutamme yhdessä sekä arvioimme yhdessä.

1. Kollegiaalinen tuki aloitetaan muodostamalla tiimi, johon kuuluu kaksi tai useampia opettaja, joilla on yhteinen ammatillinen kiinnostus ja jotka sopivat yhteen. Heidän ei tarvitse olla saman luokka-asteen tai saman aineen opettajia.
2. Seuraavaksi he laativat (mieluiten analyysiin perustuvan) puitesuunnitelman suunnitellulle yhteistyöjaksolle ja sopivat yhteistyön rytmistä (säännöllisyys on erittäin tärkeää – mieluiten lyhyempiä kokouksia, mutta useammin, vähintään kerran kuukaudessa) sekä yhteistyötavasta.
3. He suunnittelevat opetuksen yhdessä (oppitunti, opetusjakso jne.). Suunnitelman tavoitteena on olla paras mahdollinen juuri sillä hetkellä. Suunnitelma voi muuttua ajan myötä – sitä voidaan tarkistaa, kun esteitä havaitaan tai siitä voi tulla kunnianhimoisempi.
4. He opettavat suunnitellun oppitunnin välittömästi tai mahdollisimman pian. Vaihtoehtoja on useita:
  - a. He opettavat pareittain. He voivat tehdä videotallenteen tai jättää sen tekemättä.
  - b. Toinen opettaa, toinen tarkkailee. Sovitun mukaisesti he keräävät tietoa, jota opettaja ja tarkkailija käsittelevät oppitunnin jälkeen. He voivat käyttää videotallennetta tai jättää sen tekemättä.

c. He opettavat yksin omassa luokassaan. He kokoontuvat arvioimaan oppituntia. He voivat käyttää videotallennetta.

5. He arvioivat oppituntia perusteellisesti ja mahdollisimman pian sen jälkeen – joko heti tai iltapäivällä oppitunnin jälkeen. He perustavat arviointinsa siihen, miten heidän mielestään oppilaat suoriutuivat oppitunnilla, mikä edisti oppilaiden menestystä oppitunnilla ja mikä haittasi heitä. Pohdinnan tavoitteena on tehdä johtopäätöksiä, joita voidaan käyttää välittömästi jatkosuunnittelussa, mutta myös rikastuttaa pysyvästi mukana olevien opettajien pedagogista ajattelua.
6. Reflektion ja toimivien menetelmien arvioinnin kautta saatu tieto hyödynnetään jatkosuunnittelussa, olipa kyseessä sitten yhteinen tai yksilöllinen suunnittelu.

Lisää inspiraatiota tämän lähestymistavan yksittäisten vaiheiden toteuttamiseen saat katsomalla seuraavat videot, jotka on tuotettu yhteistyössä osallistuvien koulujen kanssa:

[3. Kollegiaalinen tuki – yhdessä suunnittelu,](#)

[4. Kollegiaalinen tuki – yhdessä toteuttaminen,](#)

[5. Kollegiaalinen tuki paikka- ja yhteisöperustaisessa oppimisessä - Yhteisen arvioinnin merkitys](#)

Reflektiiviseen pohdintaan on olemassa monia menetelmiä ja harjoituksia. Projektissamme käytimme joitakin niistä, joita voidaan soveltaa opetustoiminnan ja kollegiaalisen tuen prosessin pohdintaan. Esimerkkeinä mainittakoon seuraavat kaksi menetelmää:

Reflektiivinen menettely

Hyödyllinen työkalu arvointiin on arviointimenettely. Se tarjoaa suositellun järjestyksen arviointikohdille. Sen noudattaminen ei ole pakollista; päätämme aina käytettävissä olevan ajan, toiminnan keston ja pohdinnan tarkoituksen perusteella.

1. Tilanteen kuvaus: Esitä pääpiirteittäin toteutuksen vaiheet.
2. Tunteet (emootiot): Miltä sinusta tuntui – mikä tuntui hyvältä, mikä ei? Mikä aiheutti nämä tunteet?
3. Oppimistulokset: Mitä opimme ja saavutimme tavoitteet?
4. Menetelmien arviointi: Mikä toimi ja teemmekö samoin seuraavalla kerralla? Mikä ei toiminut ja miten toimisimme toisin?
5. Konkreettinen hyöty: Mitä otan tästä kokemuksesta mukaani ja miten aion soveltaa sitä tulevaisuudessa?

Viiden sormen pohdinta

Yksinkertainen ja tehokas menetelmä nopeaan arviointiin.

Kuinka toimia:

Piirrä kämmenen ääriviivat paperille.

Kirjoita vastaus kuhunkin sormeen alla olevan avaimen mukaisesti.

Arvioi sitten vastaukset tai jaa ne muiden kanssa.

Jokainen sormi edustaa tiettyä kysymystä, joka auttaa sinua järjestämään ajatuksiasi projektin, työpajan jne. päätyttyä.

Sormien merkitykset:

1.2.1 Mikä on CS? Ammatillinen oppiminen yhteistyön kautta

Kollegiaalinen tuki (CS) on jäsennelty prosessi, joka auttaa opettajia kehittämään opetuskäytäntöjään **yhdessä** sen sijaan, että he tekisivät sitä yksin. Se perustuu seuraaviin ajatuksiin:

- opettajat oppivat parhaiten **yhteistyössä**
- palaute on tehokkainta, kun se **ei** ole **arvioivaa**
- innovaatio on kestäväntä, kun sitä tukee **tiimi**
- muutos on helpompaa, kun opettajat **tuntevat olonsa turvalliseksi, motivoituneeksi ja tuetuksi**

CS tarjoaa mahdollisuuksia:

- oppituntien, projektien ja PBL-toimintojen **yhteiseen suunnitteluun**
- oppimisprosessiin keskittyvään **vertaishuomiointiin**, ei tarkastukseen
- **reflektiivisiin keskusteluihin** oppituntien jälkeen
- **ongelmanratkaisuun ja keskinäiseen kannustamiseen**
- **esimerkkien, materiaalien ja inspiraatioiden jakamiseen**

Kaikissa kumppanimaissa kollegiaalinen tuki osoittautui ratkaisevaksi tekijäksi opettajien sitoutumisen ja itseluottamuksen ylläpitämisessä, kun he perehtyivät uusiin menetelmiin, aikatauluhaasteisiin ja opetussuunnitelman vaatimuksiin.

1.2.2 Miksi kollegiaalinen tuki on olennaista PBL:lle?

PBL on mielekästä, mutta se on myös vaativaa. Se edellyttää:

- monialaista suunnittelua
- joustavuutta
- yhteyttä yhteisökumppaneihin
- ulkona opettamista
- opiskelijoiden osallistumisen integrointia

Nämä prosessit voivat olla liian raskaita yksin työskentelevälle opettajalle. Kollegiaallinen tuki (CS) luo edellytykset, jotka tekevät PBL:stä toteutettavissa olevan:

- Työmäärän jakaminen: Tiimi jakaa tehtävät, mikä keventää yksittäisten opettajien taakkaa
- Henkinen ja ammatillinen tuki: Opettajat kannustavat ja auttavat toisiaan
- Reflektio: Kokemusten jakaminen auttaa ideoiden hiomisessa ja estää samojen virheiden toistumisen
- Monipuoliset näkökulmat: Eri oppiaineiden taustat rikastuttavat monialaista työtä
- Palaute ja havainnointi: Kollegoiden työpanos nopeuttaa ammatillista kasvua

Yksinkertaisesti sanottuna kollegiaallinen tuki on yksi niistä moottoreista, jotka auttavat opettajia etenemään PBL-portaita ylöspäin.

1.2.3 CS koko koulun kehittämisen välineenä

Kun CS:stä tulee vakiintunut osa koulukulttuuria:

- innovaatio leviää yksittäisten innokkaiden opettajien ulkopuolelle
- yhä useammat opettajat uskaltavat kokeilla uusia asioita
- johto näkee kasvun merkkejä ja tukee sitä
- oppilaat kokevat oppimisen yhtenäisemmäksi ja osallistavammaksi
- koulu rakentaa yhteisen vision mielekkäästä koulutuksesta

1.3 Miksi nämä kaksi menetelmää yhdistetään?

Paikka- ja yhteisöperustaisen oppimisen (PBL) ja kollegiaalisen tuen (CS) yhdistäminen on tarkoituksellista ja strategista:

Paikka- ja yhteisöperustainen oppiminen antaa tarkoituksen ja suunnan

Se vastaa kysymyksiin:

- *Mitä oppilaiden tulisi oppia?*
- *Miksi tämä oppiminen on tärkeää?*
- *Miten oppiminen liittyy todelliseen elämään?*

Kollegiaalinen tuki takaa prosessin toimivuuden ja kestävyuden

Se vastaa seuraaviin kysymyksiin:

- *Miten opettajat voivat toteuttaa PBL:ää turvallisesti ja luottavaisesti?*
- *Kuinka voimme varmistaa jatkuvuuden myös henkilöstön vaihtuessa?*
- *Kuinka muutamme yksittäiset innovaatiot koko koulun kattavaksi toimintamalliksi?*

Yhdessä ne luovat mallin, jonka avulla koulut voivat:

- vahvistaa oppilaiden yhteyttä yhteisöönsä
- tukea uteliaisuutta, osallistumista ja kansalaisuutta
- lisätä opettajien motivaatiota ja yhteistä osaamista
- kehittää kestävää, koko koulun kattavaa merkityksellisen oppimisen kulttuuria

2. Yhteistyöhön perustuva oppiminen PBL-portaita kiivettäessä

Edellä mainittu PBL-portaikko kuvaa paikka- ja yhteisöperustaisen oppimisen asteittaista syventymistä ja monimutkaistumista. Jokainen askelma osoittaa, kuinka oppiminen voi kehittyä yksinkertaisista, aloittelijoille sopivista aktiviteeteista edistyneempiin muotoihin, jotka vaativat opettajalta suurempaa varmuutta, huolellista suunnittelua ja paikallisen yhteisön aktiivista osallistumista. Jokaiseen vaiheeseen sisältyy kollegiaalinen tuki (CS), joka varmistaa, että opettajat jakavat kokemuksiaan, pohtivat yhdessä ja vahvistavat oppimisen vaikutusta. Kaikkien aiheiden ei tarvitse yltää korkeimmalle tasolle, ja jokainen vaihe tarjoaa oman arvonsa oppilaille ja opettajille.

2.1 Taso 1 – Paikallisilla esimerkeillä rikastettu oppiminen

Kuvaus: Opetusjaksoja rikastetaan paikallisilla esimerkeillä (valokuvia kylän tärkeiden rakennusten arkkitehtonisista tyyleistä, paikallisen kirjailijan tekstien lukeminen jne.).

- Opettajat tuovat esille paikallisia elementtejä (valokuvia, karttoja, tarinoita, esineitä) havainnollistaakseen opetussuunnitelman aiheita.
- Oppiminen perustuu tuttuun ja konkreettiseen aineistoon.

Käytännön sovellukset ja tapaustutkimukset:

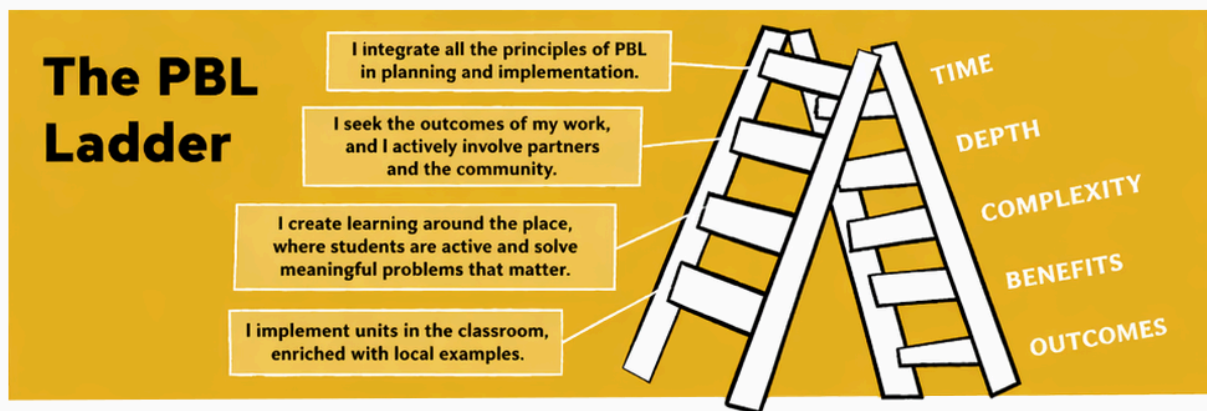
- **Esimerkki 1:** Historian tunnilla oppilaat tutkivat vanhoja valokuvia kaupungin aukiosta ja vertaavat niitä nykyisiin rakennuksiin. Opettajat käyttävät näitä kuvia selittäessään historiallisia tapahtumia.
- **Esimerkki 2:** Luonnontieteen tunnilla tutkitaan koulun pihalta kerättyjä lehtiä ja maaperää kasvien biologian ja paikallisten ekosysteemien tutkimiseksi.
- **Esimerkki 3:** Kirjallisuudenopettajat sisällyttävät paikallista kansanperinnettä tai suullista historiaa lukutehtäviin.

Kollegiaalinen tuki:

- **Jaa paikallisia materiaaleja** (valokuvia, karttoja, esineitä) kollegoiden kesken, jotta voitte inspiroida toisiaan.
- **Keskustelkaa oppitunti-ideoista** lyhyissä kokouksissa tai verkossa ennen niiden toteuttamista.
- **Seuratkaa** epävirallisesti **toistenne oppitunteja** nähdäkseen, miten paikalliset esimerkit herättävät oppilaiden kiinnostusta.
- **Pohditaan yhdessä**, mitkä esimerkit toimivat ja mitkä eivät, kiinnittäen huomiota oppilaiden osallistumiseen.
- **Kehittäkää yhdessä yksinkertainen aineistopankki**, joka sisältää paikallisia tarinoita, esineitä tai kuvia useille oppiaineille.

Lisäarvo:

- Vahvistaa opettajien opetustaitoja.
- Aloittelijoille sopiva vaihe, joka on kaikkien opettajien ulottuvilla.
- PBL-periaatteet: *Paikasta oppiminen, henkilökohtainen merkitys.*

2.2 Taso 2 – Suora vuorovaikutus paikan kanssa

Kuvaus: Kun oppilaat etenevät toiselle tasolle, osa oppimisesta siirtyy luokkahuoneen seinien ulkopuolelle koulun ympäristöön (kävely hautausmaalle, oppiminen paikallisten merkittävien henkilöiden haudoista, heidän panoksensa selvittäminen yhteisön kehitykseen). Oppilaat tutkivat koulun ympäristöä (puistot, purot, muistomerkit). Oppiminen siirtyy luokkahuoneen teoriasta havainnointiin, tutkimiseen ja vuorovaikutukseen oikean ympäristön kanssa.

Käytännön sovellukset ja tapaustutkimukset:

- **Esimerkki 1:** Oppilaat tekevät vedenlaadun mittauksia läheisessä purossa, mittaavat pH-arvoa ja biodiversiteettiä ja yhdistävät tulokset biologian ja ympäristötieteiden opetussuunnitelmiin.
- **Esimerkki 2:** Maantiedon tunnilla kartoitetaan lähialuetta ja tunnistetaan maankäyttöä, viheralueita ja kaupunkirakennetta.
- **Esimerkki 3:** Taideopiskelijat piirtävät luonnoksia koulun ympärillä olevista rakennuksista tai luonnonmaisemista oppiessaan perspektiiviä ja kulttuurista kontekstia.

Kollegiaallinen tuki:

- **Suunnittele kenttätöimintää yhdessä** ja sovitaan rooleista, turvallisuudesta ja oppimistavoitteista.
- **Järjestetään** kenttätöön jälkeen **arviointitilaisuuksia**, joissa keskustellaan siitä, mikä sujui hyvin ja mitkä olivat haasteita.
- **Jaetaan käytännön vinkkejä** ulko-opetuksen järjestämiseen, mukaan lukien materiaalit ja aikataulut.
- **Vertaispalaute:** yksi opettaja tarkkailee opiskelijoiden vuorovaikutusta, kun toinen johtaa toimintaa.
- **Dokumentoikaa tulokset yhdessä** (valokuvat, tietolomakkeet, oppilaiden muistiinpanot) myöhempää käyttöä ja mukauttamista varten.

Lisäarvo:

- Kehittää tietoteknisiä taitoja, yhteistyökykyä ja sitoutumista paikkaan.
- Esittelee kohtuullisen monimutkaisia tehtäviä, jotka edellyttävät opettajalta luottamusta ulko-opetukseen.
- PBL-periaatteet: *Paikan päällä oppiminen, oppilaiden aktiivinen osallistuminen.*

2.3 Taso 3 – Kattavat PBL-kokonaisuudet asiantuntijoiden ja yhteisön kanssa

Kuvaus: Portaikon kolmas askelma on kokonaisvaltaisen opetuksen luominen PBL-periaatteiden pohjalta sekä paikallisten toimijoiden ja aiheen asiantuntijoiden osallistaminen opetukseen. Oppilaat käsittelevät aitoja paikallisia kysymyksiä yhteistyössä asiantuntijoiden, instituutioiden tai yhteisön jäsenten kanssa. Projektit ovat monialaisia ja yhdistävät useita oppiaineita todellisiin tilanteisiin.

Käytännön sovellukset ja tapaustutkimukset:

- **Tapaustutkimus 1:** Oppilaat tekevät yhteistyötä paikallisen ympäristöalan kansalaisjärjestön kanssa kartoittaakseen puistossa esiintyviä haitallisia kasvilajeja. Biologian, matematiikan ja tietotekniikan taitoja yhdistetään tietojen keräämiseen, analysointiin ja visualisointiin.
- **Tapaustutkimus 2:** Yhteiskuntaoppi- ja kielikurssit tekevät yhteistyötä suullisen historian projektissa, jossa haastatellaan paikallisia vanhuksia ja tuotetaan podcasteja tai kirjallista arkistoa.
- **Tapaustutkimus 3:** STEM-opiskelijat tekevät yhteistyötä paikallisen vesihuoltoviranomaisen kanssa ehdottaakseen ratkaisuja paikallisiin tulviin ja esittävät tuloksensa kunnan sidosryhmille.

Kollegiaallinen tuki:

- **Suunnittele monialaisia projekteja yhdessä muiden kanssa** sovittaen yhteen oppiaineet, roolit ja aikataulut.
- **Kutsutaan kollegoita seuraamaan tai opettamaan yhdessä** projektitoiminnan aikana.
- **Järjestetään säännöllisiä edistämiskokouksia**, joissa jaetaan haasteita ja parannusehdotuksia.
- **Jaetaan verkostoja ja yhteyksiä** paikallisiin asiantuntijoihin, kansalaisjärjestöihin tai instituutioihin mahdollisuuksien laajentamiseksi.
- **Pohditaan yhdessä** opiskelijoiden oppimistuloksia ja yhteisön osallistumista sekä mukautetaan tulevia hankkeita niiden perusteella.

Lisäarvo:

- Edistää monialaista yhteistyötä, ammatillista kasvua ja kestäväää yhteisön osallistumista.
- Vaatii huolellista suunnittelua ja luottamusta ulkoisten kumppaneiden osallistamiseksi.
- PBL-periaatteet: *Paikan päällä oppiminen, kumppanuus yhteisön kanssa, ryhmäyhteistyö.*

2.4 Taso 4 – Palveluoppiminen: Toiminta paikan hyväksi

Kuvaus: Lopulta luokka voi siirtyä portaikon neljännelle tasolle, eli kehittää tietoja, taitoja ja asenteita palveluoppimisen kautta. Tällöin oppilaat työskentelevät yhteistyössä yhteisön kumppaneiden kanssa suunnitellakseen ja luodakseen merkityksellisen, hyödyllisen tuotteen paikan ja yhteisön hyväksi (esim. vuoden mittainen projekti, joka keskittyy yhteisön perinteiseen lasinvalmistukseen – lasinvalmistuksen historiaan). Oppilaat toteuttavat hankkeita, joista on konkreettista hyötyä yhteisölle. Hankkeisiin kuuluu suunnittelua, toimintaa ja arviointia, jotta saadaan aikaan todellista vaikutusta.

Käytännön sovellukset ja tapaustutkimukset:

- **Tapaustutkimus 1:** Opiskelijat suunnittelevat ja istuttavat yhteisöpuutarhan yhteistyössä paikallishallinnon kanssa yhdistämällä biologian, kansalaisvastuun ja projektinhallinnan.
- **Tapaustutkimus 2:** Taide- ja muotoiluopiskelijat luovat julkisia seinämaalauksia, jotka kuvaavat paikallista historiaa tai ympäristöaihteita, yhteistyössä paikallisten taiteilijoiden ja asukkaiden kanssa.
- **Tapaustutkimus 3:** Koko koulun kattava kierrätyskampanja, jossa opiskelijat osallistuvat suunnitteluun, tietoisuuden lisäämiseen ja jätteen vähentämisen seurantaan yhteistyössä kunnallisten palvelujen kanssa.

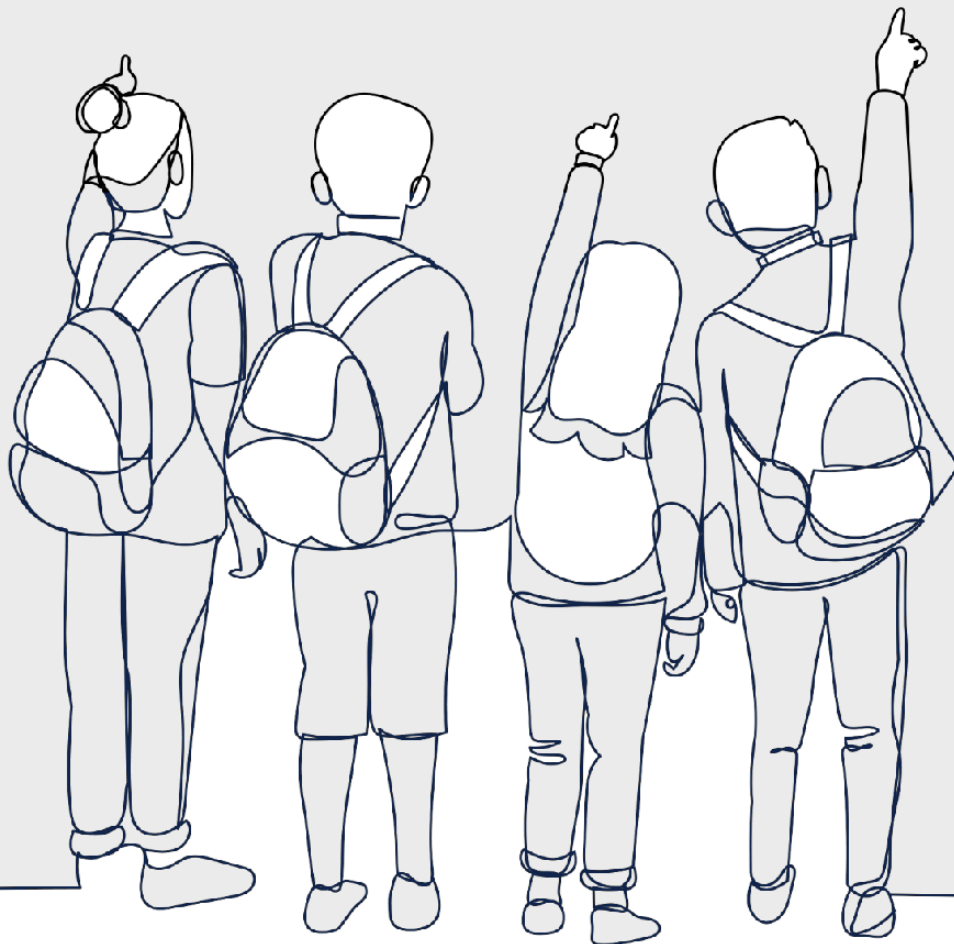
Kollegiaallinen tuki:

- **Ohjaa kokemattomampia opettajia** monimutkaisten yhteisöprojektien hallinnassa.
- **Suunnitellaan ja arvioidaan projektin vaiheet yhdessä** varmistaen, että ne ovat linjassa oppimistavoitteiden ja yhteisön tarpeiden kanssa.
- **Jaetaan menestystarinoita ja haasteita** muiden opettajien innostamiseksi ja käytäntöjen parantamiseksi.
- Pohditaan **tiiminä** projektin vaikutusta oppilaisiin ja yhteisöön.
- **Laaditaan työkalupakki tai tarkistuslista** tulevia hankkeita varten, jossa dokumentoidaan opitut asiat ja parhaat käytännöt.

Lisäarvo:

- Maksimoi oppilaiden sitoutumisen, kansalaisvastuun ja opettajien johtajuuden.
- Korkein monimutkaisuusaste, joka vaatii opettajalta vahvaa itseluottamusta, edistynyttä suunnittelua ja syvää yhteisön osallistamista.
- PBL-periaatteet: *Paikkaa palveleva oppiminen, oppilaiden aktiivinen osallistuminen, kumppanuus yhteisön kanssa, ryhmäyhteistyö kokonaisvaltainen opetusväline.*

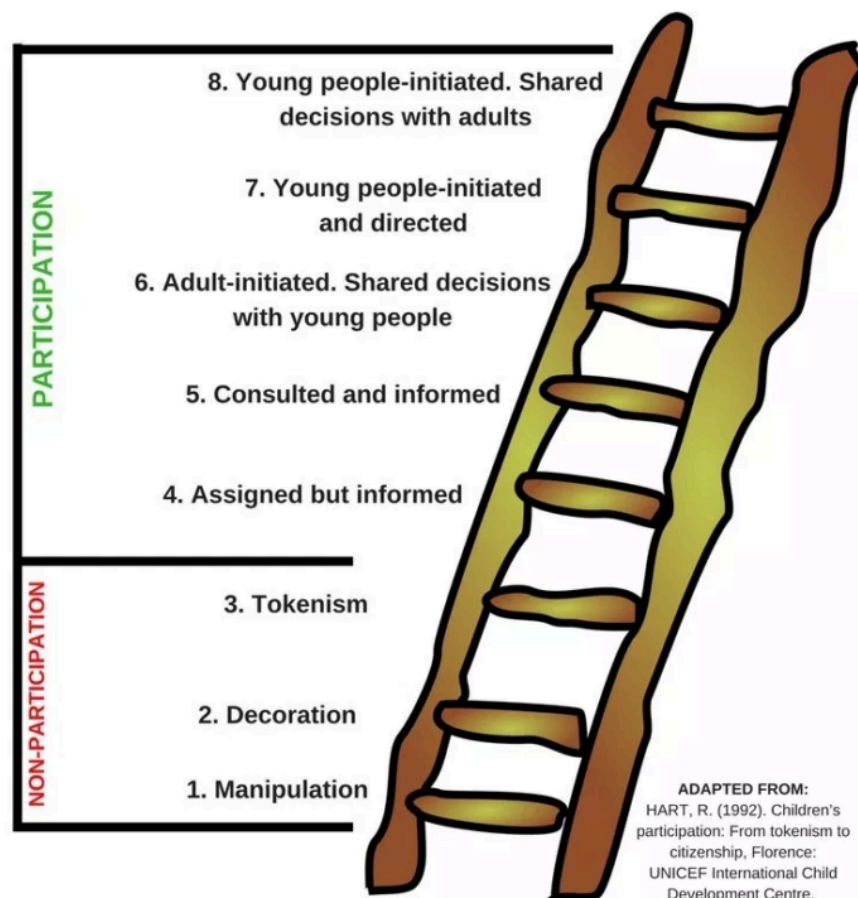
3. Oppimisen tekeminen osallistavaksi oppilaille

Oppilaiden aktiivinen osallistuminen on merkityksellisen ja tehokkaan oppimisen ytimessä. Tässä luvussa tarkastellaan strategioita, periaatteita ja käytännön lähestymistapoja, joilla **oppilaat saadaan osallistumaan aktiivisesti** omaan oppimisprosessiinsa. Osallistava oppiminen on enemmän kuin passiivista tiedon vastaanottamista: oppilaat tekevät valintoja, tutkivat kysymyksiä, tekevät yhteistyötä ikätovereidensa kanssa ja vaikuttavat todellisiin tuloksiin.

Luomalla osallistumismahdollisuuksia opettajat auttavat oppilaita kehittämään kriittistä ajattelua, toimijuutta ja vastuunottoa omasta oppimisestaan. Lukijat löytävät käytännön ohjeita sellaisten oppituntien ja projektien suunnitteluun, jotka **edistävät päätöksentekoa, yhteistyötä, pohdintaa ja toimintaa**, jolloin oppimisesta tulee sekä **oppijakeskeistä että kontekstuaalisesti merkityksellistä**.

Roger Hartin oppilaiden osallistumisen portaikko:

Lähde: <https://www.mefirst.org.uk/resource/arnsteins-ladder-of-participation/>

THE LEVEL	EXAMPLES OF INCLUSION OF STUDENTS
8. From Children, by Children, for Decision-Making and Impact	- Students with diverse backgrounds lead a campaign to improve an inclusive playground based on community needs. - A student council with representatives of all learners co-designs school policies and presents them to local authorities. - Students create a community festival celebrating different cultures and traditions, with everyone contributing and deciding together. - Peer leaders with different strengths ensure every voice is heard in community meetings. - Students reflect together on the impact of their actions and plan next steps that include all.
7. Children and Their Own Realizations	- Students choose inquiry topics that matter to them and connect to their own lives and identities. - Learners with different abilities use various ways (drawing, speaking, writing, recording) to explore and share their questions. - Students interview family members and neighbors from diverse backgrounds to understand different perspectives. - Every student selects how they want to learn and what role they want to take in group work. - Students celebrate discoveries together and value each other's unique insights.
6. From Completed to Influencing Children	- Students collaborate to plan a project that addresses a real need for all learners in the school. - Roles are assigned based on individual strengths and interests so everyone can contribute meaningfully. - Materials and tasks are adapted so all students can participate fully. - Students give feedback to each other in ways that are respectful and supportive. - All students co-evaluate the project and suggest how to improve it for everyone.
5. Children Are Informed and Involved	- Students receive information in multiple formats (text, images, videos, simplified language) so everyone can understand. - Everyone is invited to share ideas and experiences during discussions. - Group tasks are designed so each student has an important role. - Teachers check in with each student to make sure everyone feels included. - Students support each other by listening and encouraging all contributions.
4. Children Are Instructed and Informed	- Lessons connect to real places and issues that reflect students' diverse lives and communities. - Examples, stories, and case studies include people from different cultures and abilities. - Students are invited to ask questions and relate content to their own experiences. - Activities are adapted to different learning needs and preferences. - Students work in mixed groups where everyone can learn from each other.
3. Symbolic (False) Participation	- Students are invited to give input through surveys, votes, or quick polls. - Multiple ways are offered to share opinions (speaking, writing, drawing). - Teachers acknowledge all responses and explain how they are considered. - Group work encourages participation from everyone, not just a few. - Students feel their opinions are welcomed, even if decisions are already made.
2. Learning in Place – Direct Experience with Place	- Activities are hands-on and accessible for all abilities (e.g., sensory, movement, visual supports). - Students explore places in ways that suit their strengths and needs. - Paired or small-group exploration helps everyone feel safe and included. - Students share observations using different tools (photos, drawings, notes, voice recordings). - Reflections honor different ways of expressing thoughts and feelings.
1. Manipulation	- Students follow instructions and tasks given by adults. - All students complete the same activity, regardless of individual interests or needs. - Little or no choice is offered in how or what students do. - Students are not asked for their opinions. - The focus is on compliance, not on student voice or inclusion.

Lähde: Luotu ChatGPT:llä (2026) PBL-portaikun viitekehyksen ja Arnsteinin osallistumisen portaikon pohjalta.

**Nuoret eivät ala toimia vain
siksi, että**

**sanomme heille: "Olkaa
aktiivisia."**

**He alkavat toimia, kun joku
ottaa heidät vakavasti.**

**Osallistuminen vaatii
luonnetta.**

*Ilman luonnetta osallistuminen muuttuu eturistiriidaksi,
vastuuttomaksi aktivismiksi tai meluksi, jossa kukaan ei
kuuntele.*

Osallistuminen on hetki, jolloin kriitikosta tulee yhteisluoja.

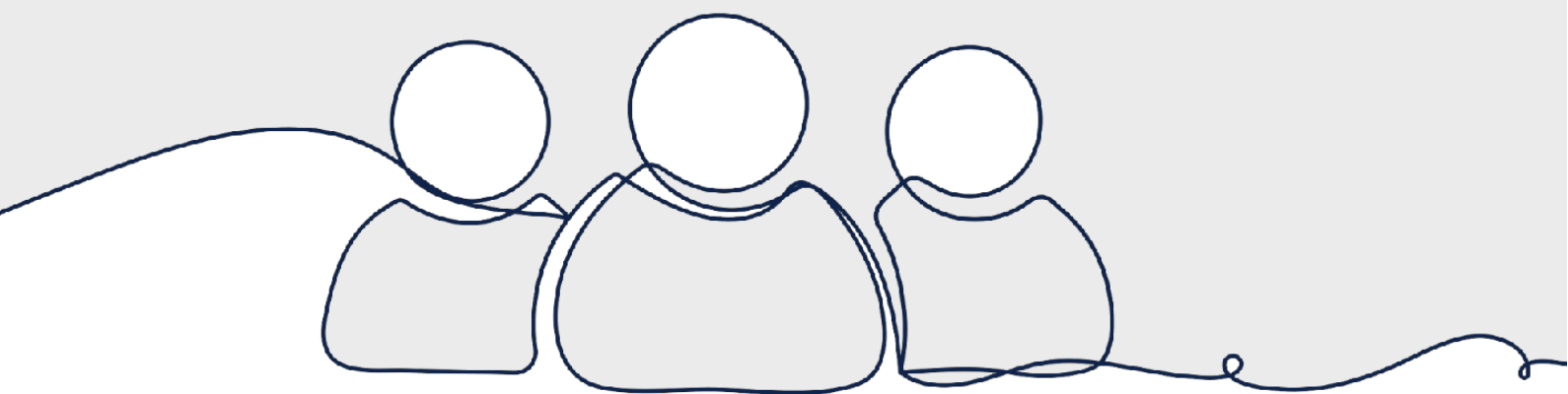
Kyse ei ole vain siitä, että nuoret osaavat toimia. **Kyse on siitä, että he toimivat hyvin.**

Ei toimintaa. Ympäristö.

Ympäristö, jossa nuoret kokevat, että heillä on vaikutusvaltaa. Jossa he oppivat ottamaan vastuuta. Jossa luottamus ei ole pelkkä sana, vaan eletty kokemus. **Osallistuminen ei ole menetelmä. Se on suhteiden kulttuuri.**

Lainauksia osallistumisesta Center for Character Development -keskuksesta, Tšekki

4. Oppimisen yhdistäminen yhteisöön

Nykypäivän koulutusjärjestelmässä koulujen integroiminen laajempaan yhteisöön rikastuttaa oppilaiden oppimista ja vahvistaa koulun ja yhteisön välisiä siteitä. Tässä luvussa tarkastellaan tapoja kaventaa kuilua luokkahuoneessa tapahtuvan oppimisen ja todellisen elämän kokemusten välillä. Niiden avulla oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia tutustua paikalliseen kulttuuriin, historiaan ja ajankohtaisiin aiheisiin samalla kun edistetään aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vastuuta. Hyödyntämällä yhteisön resursseja koulut voivat tarjota aitoja ja merkityksellisiä oppimiskokemuksia, jotka ulottuvat luokkahuoneen ulkopuolelle ja auttavat oppilaita kehittämään käytännön taitoja sekä yhdistämään oppimiansa asioita jokapäiväiseen elämäänsä. Tässä luvussa esitellään **44 tapaa** yhdistää oppiminen yhteisöön, yksinkertaisista aktiviteeteista laajamittaisempiin projekteihin, jotka voidaan mukauttaa eri ikäryhmille, oppiaineisiin ja koulun resursseihin.

1. **Avoimet ovet -tapahtuma:** Kutsu yhteisön jäseniä kouluun seuraamaan oppitunteja ja oppilaiden esityksiä.
2. **Vanhempien kahvila:** Järjestä epävirallisia tapaamisia, joissa vanhemmat voivat keskustella kouluun liittyvistä aiheista ja osallistua työpajoihin.
3. **Yhteisömessut:** Järjestä messut, joissa oppilaat esittelevät ja myyvät oppimisen pohjalta luomiaan tuotteita.
4. **Oppilaiden taidenäyttely:** Järjestä taidenäyttely, jossa esitetään oppilaiden taideteoksia, jotka käsittelevät paikallista kulttuuria ja historiaa.
5. **Palveluoppimisprojekti:** Järjestä projekti, jossa oppilaat auttavat paikallista hyväntekeväisyysjärjestöä tai perustavat yhteisöpuutarhan.
6. **Vierailut paikallisissa yrityksissä:** Vie oppilaat opintoretkille paikallisiin yrityksiin oppimaan yhteisön taloudesta.
7. **Vierailijaluentosarja:** Kutsu paikallisia ammattilaisia ja entisiä opiskelijoita jakamaan osaamistaan opiskelijoille.
8. **Kulttuuriperintöpäivä:** Järjestä päivä, jolloin opiskelijat tutustuvat paikallisen yhteisön kulttuuritaustaan ja jakavat tietoa siitä.
9. **Urapäivä:** Kutsu eri alojen edustajia yhteisöstä keskustelemaan urastaan opiskelijoiden kanssa.
10. **Paikallishistorian kävelykierros:** Järjestä paikallisten asiantuntijoiden opastama kävelykierros alueen historiallisiin nähtävyyksiin.

11. **Puidenistutuspäivä:** Järjestä yhteistyössä paikallisten ympäristöjärjestöjen kanssa yhteisöllinen puidenistutustapahtuma.
12. **Yhteisön siivouspäivä:** Järjestä naapuruston siivouspäivä, jossa oppilaat työskentelevät yhdessä yhteisön jäsenten kanssa.
13. **Osallituminen maatilamarkkinoille:** Oppilaat voivat pitää pistettä paikallisilla maatilamarkkinoilla ja myydä siellä kouluprojektejaan.
14. **Yhteisön kykykilpailu:** Järjestä kykykilpailu, johon kutsutaan oppilaita ja paikallisia asukkaita esiintymään.
15. **Sukupolvien välinen tarinankerronta:** Järjestä tapahtumia, joissa yhteisön vanhemmat jäsenet jakavat tarinoita oppilaiden kanssa.
16. **Paikallishistoriaan perustuva koulunäytelmä:** Luo paikallishistoriaan tai legendoihin perustuva koulunäytelmä, johon osallistuu paikallisia näyttelijöitä.
17. **Ruokakeräys paikallisen hyväntekeväisyysjärjestön hyväksi:** Järjestä ruokakeräys, jossa kerätään lahjoituksia paikalliselle ruokapankille tai turvakodille.
18. **Paikallisten sankareiden viikko:** Juhlitaan paikallisia sankareita (palomiehiä, poliiseja, opettajia) esityksillä ja aktiviteeteilla.
19. **Tiedemessut paikallisten asiantuntijoiden kanssa:** Kutsu paikallisia tiedemiehiä tai insinöörejä tuomareiksi tai osallistujiksi oppilaiden tiedemessuille.
20. **Urheilupäivä paikallisten urheiluseurojen kanssa:** Järjestä yhteistyössä paikallisten urheiluseurojen kanssa koko koulun kattava urheilutapahtuma.
21. **Maatilavierailu maatalousopintojen yhteydessä:** Vie oppilaat paikalliselle maatilalle oppimaan maataloudesta käytännön kautta.
22. **Vanhempien ja opettajien työpajat:** Järjestä työpajoja vanhemmille, joissa he voivat oppia uusia kasvatusvälineitä ja -strategioita.
23. **Runokilpailu:** Järjestä runokilpailu, jossa oppilaat esittävät omia teoksiaan, jotka liittyvät yhteisön aiheisiin.
24. **Yhteisön terveystilaisuudet:** Oppilaat laativat terveysaiheisia projekteja ja esittelevät niitä paikallisilla yhteisön terveystilaisuuksilla.
25. **Paikallisten perinteiden dokumentointi:** Oppilaat

haastattelevat yhteisön vanhuksia ja laativat dokumentin tai leikekirjan paikallisista perinteistä.

26. **Kierrätysohjelma:** Käynnistä koko koulun kattava kierrätys hanke yhteistyössä paikallisten kierrätyskeskusten kanssa.
27. **Naapuruston kartoitusprojekti:** Oppilaat laativat karttoja omasta naapurustostaan ja merkitsevät niihin tärkeitä maamerkkejä ja kohteita.
28. **Yhteisöteatteriesitys:** Järjestä yhteisöteatteritapahtuma, jossa oppilaat esittävät paikallisten kirjailijoiden kirjoittamia näytelmiä tai sketsejä.
29. **Kestävä puutarhanhoito:** Tee yhteistyötä paikallisten puutarhureiden kanssa luodaksesi kestävän koulupuutarhan.
30. **Paikallisia tarinoita käsittelevä koululehti:** Perustetaan koululehti, joka sisältää tarinoita paikallisesta yhteisöstä.
31. **Sosiaalisen median kampanja paikallisista aiheista:** Oppilaat luovat sosiaalisen median kampanjan tietoisuuden lisäämiseksi jostakin paikallisesta aiheesta.
32. **Kirjeenvaihto vanhusten kanssa:** Perustetaan ohjelma, jossa oppilaat käyvät kirjeenvaihtoa yhteisön

vanhusten kanssa.

33. **Yhteistyö paikallisen museon kanssa:** Tee yhteistyötä paikallisen museon kanssa opastettujen kierrosten, näyttelyiden tai interaktiivisten kokemusten järjestämiseksi.
34. **Paikallisten taiteilijoiden juhlistaminen:** Järjestä tapahtuma, jossa juhlistetaan paikallisia taiteilijoita, muusikoita tai tanssijoita.
35. **Julkinen puhetilaisuus:** Oppilaat pitävät puheita aiheista, jotka liittyvät heidän yhteisöönsä tai ajankohtaisiin paikallisiin aiheisiin.
36. **Julkisen taideteoksen toteuttaminen:** Tee yhteistyötä paikallisten taiteilijoiden kanssa luodaksesi julkisen taideteoksen, joka edustaa yhteisön arvoja.
37. **Teknologiatyöpajat senioreille:** Oppilaat opettavat yhteisön senioreille modernin teknologian ja sosiaalisen median käyttöä.
38. **Farm-to-School -ohjelma:** Tee yhteistyötä paikallisten viljelijöiden kanssa tuoreiden elintarvikkeiden toimittamiseksi kouluruokailuun.
39. **Paikalliskysymyksiä käsittelevä väittely:** Järjestä oppilaiden väittely ajankohtaisesta, yhteisöä koskevasta aiheesta.
40. **Hyväntekeväisyyskävely:** Järjestetään yhteisökävely varojen keräämiseksi paikallisille

hyväntekeväisyysjärjestöille.

41. Paikallisten yritysten mainosmateriaalien luominen:

Oppilaat suunnittelevat markkinointimateriaaleja (esitteitä, verkkosivuja) paikallisille yrityksille.

42. Yhteisön ääneenlukutapahtuma:

Järjestetään yhteisötapautuma, jossa opiskelijat ja paikalliset asukkaat lukevat tarinoita toisilleen.

43. Taide- ja käsityöpajat yhteisölle: Opiskelijat järjestävät taide- ja käsityöpajoja yhteisön jäsenille esitelläkseen opiskelijoiden luovuutta.

44. Hyväntekeväisyysjuoksu tai -kävely: Järjestetään hyväntekeväisyysjuoksu tai -kävely paikallisten hyväntekeväisyyskohteiden tai koulujen tukemiseksi, ja siihen otetaan mukaan opiskelijoita ja paikallisia asukkaita.

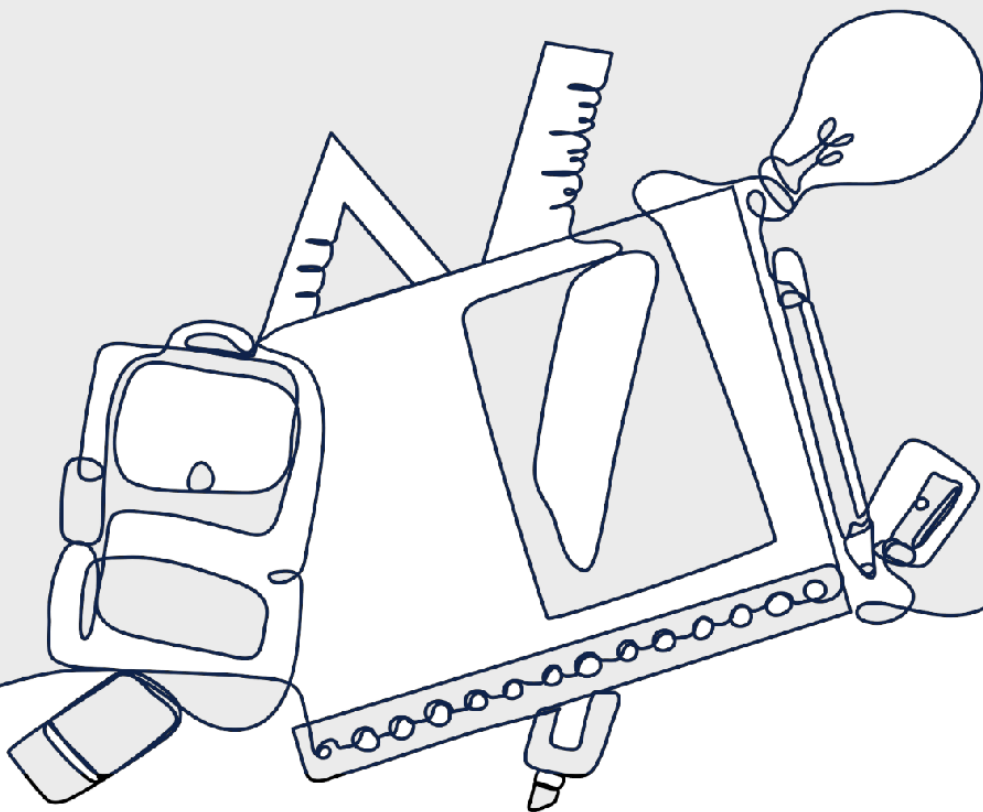
Tämän luvun aktiviteetit osoittavat, että oppimisen yhdistäminen yhteisöön ei tarkoita pelkästään yhteisön kutsumista luokkahuoneeseen, vaan myös oppilaiden viemistä yhteisöön ja heidän ympäristönsä hyödyntämistä dynaamisena oppimisresurssina. Ottamalla mukaan todellisia ongelmia ja paikallisia kumppanuuksia koulut voivat luoda oppimisympäristön, joka valmistaa oppilaita sekä menestymiseen opinnoissa että aktiiviseen kansalaisuuteen. Näiden yhteisölähtöisten oppimistoimintojen kautta oppilaat oppivat näkemään oppimisensa merkityksellisenä asiana, joka ei koske vain kokeita, vaan myös oman lähiympäristönsä ja koko maailman parantamista.

Suositukset:

- **Aseta selkeät oppimistavoitteet:** Sovita oppimistoiminnot tiettyihin osaamisalueisiin ja PBL-periaatteisiin, jotta oppilaat saavat sekä tietoa että käytännönläheisiä, todelliseen elämään sovellettavia taitoja.
- **Keskity osaamisen kehittämiseen:** Suunnittele yhteisöpohjaisia toimintoja, jotka auttavat oppilaita kehittämään osaamistaan, kuten yhteistyökykyä, ongelmanratkaisutaitoja ja viestintätaitoja.
- **Sisällytä PBL-periaatteet:** Varmista, että oppiminen liittyy paikallisiin kysymyksiin, edellyttää aktiivista osallistumista ja tarjoaa oppilaille mielekkäitä, käytännönläheisiä kokemuksia.

Keskittymällä näihin tavoitteisiin koulut voivat tehostaa yhteisötyönsä tuloksellisuutta ja luoda oppilaille rikkaamman ja dynaamisemman oppimiskokemuksen samalla kun ne vahvistavat syvempää yhteyttä yhteisöön.

5. Mahdollisuudet koulun johtamiselle kansallisella tasolla

Seuraavassa luvussa kuvataan, miten PBL voi auttaa täyttämään kansalliset opetussuunnitelmat esimerkkinä PBL Tšekin kansallisessa opetussuunnitelmassa.

Tšekki:

Paikka- ja yhteisöperustainen oppiminen selkeänä polkuna uuden kansallisen peruskoulun opetussuunnitelman (RVP ZŠ) omaksumiseen

Tietoa uudistetusta peruskoulun kansallisesta opetussuunnitelmasta (RVP ZŠ), jota koulut alkavat noudattaa lukuvuodesta 2028/2029 lähtien, saapuu kouluihin vähitellen. Uudessa opetussuunnitelmassa painotetaan entistä enemmän avainosaamisen kehittämistä, lukutaitoa ja opetuksen liittämistä todellisiin tilanteisiin. Samalla se antaa kouluille enemmän vapautta, sillä yksittäisille oppiaineille tai koulutusalueille ei ole määritelty kiinteitä tuntimääriä. Yksi tapa toteuttaa uutta opetussuunnitelmaa mielekkäästi ja asteittain on paikka- ja yhteisöperustainen oppiminen (PBL). Tämä lähestymistapa yhdistää opetuksen koulun ympäristöön, yhteisöön ja lähialueeseen, auttaen lapsia oppimaan todellisista tilanteista ja haasteista.

Paikka- ja yhteisöperustainen oppiminen sopii hyvin uuteen opetussuunnitelmaan – esimerkiksi koko kestävän ympäristön monialainen teema perustuu suoraan siihen. Kun tätä lähestymistapaa toteutetaan korkeimmalla tasolla, esimerkiksi oppilaiden palveluprojektin muodossa, sillä on potentiaalia kehittää kaikkia kahdeksaa uuden opetussuunnitelman mukaisia avainosaamisalueita.

Miten paikka- ja yhteisöperustainen oppiminen tukee avainosaamisalueita

- **Oppimistaito**

Oppilaat oppivat havainnoimalla ympäröivää todellista maailmaa, käsittelemällä paikallista tietoa ja yhdistämällä teoriaa käytäntöön.

- **Viestintäosaaminen**

Oppilaat kommunikoivat yhteisön jäsenten kanssa, tekevät haastatteluja, esittelevät projekti- tai kyselytuloksia, käyvät keskusteluja ja käsittelevät erilaisia tietoja paikallisen kontekstin puitteissa.

- **Henkilökohtainen ja sosiaalinen osaaminen**

Oppilaat työskentelevät ryhmissä, jakavat roolit, kantavat vastuuta ja kokevat työnsä merkityksellisyyden konkreettisten tulosten kautta.

- **Kansalaisuus- ja kestävyysosaaminen**

Oppilaat tutkivat yhteisön toimintaa sekä kansalaisten ja instituutioiden roolia, osallistuvat todellisten paikallisten ongelmien ratkaisemiseen ja edistävät kestävyttä ja elämänlaatua.

- **Yrittäjyys- ja työelämätaidot**

Oppilaat luovat omia ratkaisuja ongelmiin, suunnittelevat toimia, työskentelevät resurssien ja materiaalien parissa sekä tekevät yhteistyötä paikallisten kumppaneiden kanssa. He kehittävät luovuuttaan ja projektinhallintataitojaan.

- **Ongelmanratkaisutaito**

PBL-menetelmä rakentaa oppimisen todellisten paikallisten haasteiden ympärille – oppilaat tunnistavat ongelmia, keräävät tietoa, tutkivat syitä, ehdottavat ratkaisuja, testaavat niitä ja arvioivat tuloksia.

- **Kulttuurinen osaaminen**

Oppilaat tutustuvat alueen kulttuuriperintöön, työskentelevät muistomerkkien, tarinoiden, perinteiden ja kulttuurimaiseman parissa, mikä edistää paikallisten arvojen kunnioittamista.

- **Digitaalinen osaaminen**

Oppilaat käyttävät digitaalisia työkaluja mielekkäästi paikallisten aiheiden kartoittamiseen, dokumentointiin ja esittämiseen sekä digitaalisen sisällön luomiseen ja arviointiin.

Ohjelmat, kuten School for Sustainable Living, voivat auttaa kouluja saavuttamaan uusien, tarkistettujen Tšekin kansallisten opetussuunnitelmien mukaiset oppimistulokset. Ohjelman tulevissa uutiskirjeissä esittelemme konkreettisia esimerkkejä siitä, miten PBL-menetelmä voidaan helposti integroida opetukseen – sekä yksittäisissä oppiaineissa että koko koulussa.

6. PBL:n ja CS:n aloittaminen koulussasi

Tässä luvussa esittelemme kuinka paikka- ja yhteisöperusteista oppimista voidaan toteuttaa koko koulussa. Taulukkomuotoinen opas on suunniteltu auttamaan kouluja ja koordinaattoreita ottamaan paikkaperustaisen oppimisen (PBL) käyttöön koko koulussa varmistaen, että keskeisiä periaatteita ja edellytyksiä ei jätetä huomiotta. Käyttämällä yhteistä kieltä toivomme, että kouluissa voidaan paremmin esitellä, ymmärtää ja soveltaa menetelmää sekä myöhemmin seurata sen käyttöä PBL:n arvioinnin yhteydessä.

Tämä opas on tukiväline, jonka avulla voidaan analysoida koulun tilannetta yhdessä tiimien kanssa. Se tulisi ottaa käyttöön varovasti ja syventää asiaa hyvin ohjatuissa keskusteluissa opettajien kanssa. Keskusteluja tulisi johtaa henkilö, jolla on vankka ymmärrys PBL:stä ja luonteenkehityksestä (CS) ja joka näkee taulukon käytännönläheisenä ohjeistuksena kaikille osapuolille.

On tärkeää muistaa, että tämän oppaan ensisijaisena tarkoituksena on **lisätä koulun yhteistä tehokkuutta**, jotta vaikutus kunkin oppilaan oppimiseen olisi suurempi ja nopeampi, opettajat nauttisivat opettamisesta ja koko koulun kulttuuri kukoistaisi (Hattie). Jos näin ei ole, koulujen ei tulisi tuntea olevansa mallin sitomia.

Oppaan rakenne

Opas on jaettu **kolmeen osa-alueeseen**:

1. **Koulun johdon tuki**
2. **Yhteistyö ja opettajien oppimisyhteisö**
3. **Paikka- ja yhteisöperustainen oppiminen**

Olemme tunnistanee nämä kolme osa-aluetta olennaisiksi kouluyhteisölle – mukaan lukien koulun johto, opettajat, oppilaat, vanhemmat ja muut sidosryhmät – jotta he ovat tietoisia niistä ja työskentelevät niiden parissa jatkuvasti, samalla kun heillä on selkeä käsitys siitä, missä he ovat ja mihin he haluavat edetä.

Nämä osa-alueet ovat yhteydessä toisiinsa: yhden osa-alueen kehittäminen vaikuttaa usein myönteisesti muihinkin, mikä johtaa osaavampiin ja sitoutuneempiin opiskelijoihin.

Alueiden osa-alueet

Jokainen alue on jaoteltu **ala-alueisiin**. Esimerkiksi:

1.1 Meillä on selkeästi muotoiltu yhteinen visio, jossa asuin- ja työympäristöllämme on tärkeä rooli. Tästä visiosta vallitsee yksimielisyys.

Kunkin ala-alueen tavoitteena on osoittaa, mitä on oltava olemassa tai mitä on otettava huomioon vastaavan alueen (esim. koulun johdon tuki) kehittämiseksi.

PBL:n viisi keskeistä ominaisuutta

Jotta PBL voidaan ottaa käyttöön koko koulussa menettämättä sen kasvatustilafilosofiaa, olemme tiivistäneet SEVER-näkökulman kahdestatoista periaatteesta **viideksi avainpiirteeksi**, jotka ovat yhteisiä kaikille kouluille:

1. **Osallistuminen**
2. **Paikan kanssa työskentely**
3. **Kestävyys**
4. **Monialaisuus**
5. **Yhteistyö yhteisön kanssa**

Jokaisesta ominaisuudesta annamme **ehdotettuja kysymyksiä** pohdinnan ja keskustelun ohjaamiseksi. Nämä on tarkoitettu virikkeitä, jotka auttavat tiimejä pohtimaan syvällisesti kutakin osa-aluetta, eivätkä ne ole määrääviä sääntöjä.

Kysymysten tarkoitus

Nämä kysymykset auttavat koulutiimejä arvioimaan koulunsa nykytilannetta ja määrittelemään, mihin suuntaan he haluavat edetä, mikä muodostaa perustan **toimintasuunnitelmalle**.

Tarkistustapa

”Tarkastustapa”-sarakeessa ehdotetaan asiakirjoja ja lähteitä, joiden avulla voidaan kerätä tietoa kustakin osa-alueesta. Luettelo on esimerkillinen, ei tyhjentävä. Muistiinpano- ja huomautukset-sarakkeet on tarkoitettu koulutiimin keskusteluista saatujen havaintojen ja oivallusten kirjaamiseen. Ne tukevat konkreettisen **koulun toimintasuunnitelman** laatimista.

6.1 OPAS PAIKKA- JA YHTEISÖPERUSTAISEN OPPIMISEN TOTEUTTAMISEEN KOKO KOULUSSA

Itsearviointiohje paikka- ja yhteisöperustaisen oppimisen toteuttamiseksi koko koulussa									
ALUE	ALA-ALUE (ihanteellisen tila tai olosuhde)	PAIKKA- JA YHTEISÖPERUSTAISEN OPPIMISEN VIISI KESKEISTÄ OMINAISUUTTA					MAHDOLLISET TARKASTUS- MENETELMÄT	YHTEENVETO KESKUSTELUSTA KUSTANKIIN ALUEESEEN (mitä mieltä olemme tästä, kysymykset)	MISSÄ OLEMME NYT (ASTEIKKO 0–5) Huomautus: Ennen kuin annatte numeron, antakaa tiimille mahdollisuus keskustella siitä, mitä 0 heille tarkoittaa ja miltä 5 näyttäisi (mitä he kuulevat, tuntevat ja näkevät nykyisessä tilanteessaan). Tehkää muistiinpanoja myöhempiä käyttöä varten.
		1. Osallistuminen – osallistuminen tiedon jakamiseen ja päätöksentekoon .	2. Paikan kanssa työskentely – oppiminen paikasta, paikassa ja paikan hyväksi; suhteen luominen paikkaan; sopeutuminen paikalliseen kontekstiin.	3. Kestävä kehitys – kestävän kehityksen edistäminen koulussa: koulun panos, sosioekonomisten ja ekologisten näkökohtien väliset yhteydet.	4. Monialaisuus – yhteydet oppiaineiden ja opintoalojen välillä; keskinäisen riippuvuuden yleismaailmallisen periaatteen soveltaminen	5. Kumppanuus yhteisön kanssa – paikallinen ja globaali yhteistyö vanhempien, kuntien, yleisön ja järjestöjen kanssa sekä kansainvälisen yhteistyön edistäminen.			
									Harkittavia kysymyksiä: Mikä on prioriteettimm e tässä asiassa? Mitä haluaisimme muuttaa? Mihin kohtaan asteikolla haluamme edetä?

1. KOULUN JOHDON TUKI	1.1 Meillä on selkeästi muotoiltu yhteinen visio, jossa asuin- ja työympäristöllämme on tärkeä rooli. Tästä visiosta vallitsee yksimielisyys.	Miten loitte koulunne vision? Kuka osallistui sen luomiseen, ja miten pidätte sen elävänä?	Mikä rooli koulun sijainnilla on vision muotoutumisessa? Miten se vaikuttaa oppilaisiin?	Miten kestävän kehityksen ajatus näkyy koulun arjessa ja oppilaiden keskuudessa?	Pyrkiikö koulunne monialaiseen lähestymistapaan, koordinoituihin teemoihin vai projektipohjaiseen opetukseen? Mitä hyötyä tästä on oppilaille?	Kuinka tärkeää on, että visiosi on yhteydessä paikalliseen yhteisöön (esim. vanhempain, paikalliseen kuntaan, kansalaisjärjestöihin)? Kuka on tietoinen koulunne visiosta, ja kuullaanko heitä säännöllisesti?	Koulun visio, oppilasprofiili, koulun strategiasuunnitelma, koulun opetussuunnitelma, haastattelut.			
	1.2 Meillä on visioistamme johdettu ”elävä” opetussuunnitelma, joka ohjaa kaikkia; se ottaa huomioon paikan, jossa elämme, ja korostaa sen merkitystä opetukselle ja oppimiselle.	Miten koulunne opetussuunnitelmaa laaditaan? Kuka osallistuu sen laatimiseen? Miten opetussuunnitelmaa käytetään, arvioidaan ja tarkistetaan?	Mitä kukin oppilas voi oppia PBL:n kautta? Mitä oppimistuloksia määrittätte PBL:n osalta?	Miten olette integroineet kestävän elämän periaatteet koulunne opetussuunnitelmaan?	Mitä mahdollisuuksia opetussuunnitelmanne tarjoaa oppituntien ja oppiaineiden yhdistämiseen? Sisältääkö se integroitua kokonaisuuksia, teemakohtaisia oppimiskokonaisuuksia tai PBL:ää?	Mikä rooli yhteisöllänne on opetussuunnitelmassa? Ketkä ovat tärkeitä paikallisia kumppaneita PBL:n kannalta? Mitä hyötyjä se tuo oppilaiden oppimiselle?	Koulun opetussuunnitelmat, tarkistusasiakirjat ja arviointitiedot.			
	1.3 Pyrimme luomaan optimaaliset olosuhteet PBL:n toteuttamiselle koko koulussa. Esimerkkejä edellytyksistä: Terveellisen kouluilmapiirin vaaliminen kaikille, mukaan lukien	Tiedätkö, mitä opettajat ja oppilaat tarvitsevat PBL:ää varten? Miten saat sen selville? Miten päätät, mikä on olennaista oikeiden olosuhteiden luomiseksi PBL:lle? Ovatko oppilasedustajat	Oletko kartoittanut PBL:n kannalta käytettävissä olevat oppimismahdollisuudet? Mitä oppimismahdollisuuksia lähialueesi tarjoaa? Mitä sopivia olosuhteita koulun johto voi tarjota PBL:n tukemiseksi?	Miten koulun toiminta, tilat, ympäristö ja resurssien hallinta heijastavat kestävän elämän periaatteita?	Miten koulun johto motivoi opettajia ja luo aikaa ja tilaa aineidenväliselle yhteistyölle, suunnittelulle ja opetukselle?	Miten ylläpidät kumppanuuksia? Mitä etuja kumppanit saavat?	Koulun säännöt, sisäiset ohjeet, oppilaiden, opettajien ja vanhempien palaute.			

	oppilaat ja vanhemmat. Opettajien ja koulun johdon elinikäisen oppimisen tukeminen. Sopivien tilojen ja välineiden tarjoaminen opetusta ja oppimista varten luokkahuoneen ulkopuolella. Paikallisten resurssien tehokas hyödyntäminen. Koulun ekologinen toiminta ja talouden kestävä hallinta. PBL:ää tukevan lukujärjestyksen laatiminen	<i>mukana luokkatasolla tai koulutasolla?</i>								
2. OPETTAJIIEN YHTEISTYÖ- JA OPPIMISYHTEISÖ	2.1 Jokainen koulun opettaja osallistuu jatkuvasti ja säännöllisesti ammatilliseen kehitykseen. Kuvaus: Opettajat ymmärtävät PBL:n	Opettajat pohtivat ja arvioivat PBL:n kaikkien viiden avainominaisuuden soveltamista.					Opettajien suunnitelmat, opettajien portfolioit, opettajien ja koulun johdon haastattelut.			

tarkoituksen, sen pedagogiset tavoitteet, periaatteet ja PBL:n ”portaikon”. He osaavat soveltaa asianmukaisia opetusmenetelmiä ja integroida ne tehokkaasti oppitunteihinsa. Opettajat arvioivat työtään itsearvioinnin sekä oppilailta, kollegoilta ja koulun johdolta saadun palautteen perusteella ja muokkaavat opetustaan oppimistavoitteiden saavuttamiseksi.					
2.2 Opettajien yhteistyöyhteisö, jossa yhteistyö tehostaa opetusta ja lisää sen vaikutusta jokaiseen oppilaaseen. Kuvaus: Opettajat suunnittelevat	Opettajien yhteisö pohtii ja arvioi kaikkien PBL:n viiden avainominaisuuden soveltamista.	Tiimikokousten pöytäkirjat, opetusselvitykset, videotallenteet, valokuvat ja oppimistodistukset.			

yhdessä, opettavat yhdessä, seuraavat toistensa oppitunteja ja antavat rakentavaa palautetta.					
2.3 Opettajatiimissä yksi opettaja toimii PBL-johtajana (koordinaattorina), jolla on kokemusta PBL:n toteuttamisesta ja motivaatiota ohjata kollegoitaan. Kuvaus: Koordinaattori järjestää kokouksia, laatii PBL:ään liittyviä teemoja ja kysymyksiä sekä fasilitoi keskusteluja kollegoiden ja koulun johdon kesken.	Koordinaattori tukee opettajayhteisöä pohtimaan ja arvioimaan PBL:n kaikkien viiden avainpiirteen soveltamista.	Kokouspöytäkirjat, haastattelut.			

	2.4 Opettajayhteisö konsultoi säännöllisesti ulkoista PBL-asiantuntijaa (konsulttia tai kriittistä tarkkailijaa) laadun varmistamiseksi ja ammatillisen kasvun tukemiseksi.	Ulkoisen konsultti antaa palautetta opettajatiimille ja ohjaa heitä PBL:n kaikkien viiden avainpiirteen soveltamisessa.	Kokouspöytä kirjat, raportit.			

3. PAIKKA- JA YHTEIS- ÖPERUS- TAINEN OPPIMI- NEN	3.1 Opettajat suunnittelevat ja toteuttavat PBL:n ottaen huomioon kunkin oppilaan oppimistarpeet.	<i>Mikä on oppilaiden rooli PBL:ssä? Mihin seikkoihin he voivat vaikuttaa (esim. teema, oppitunnin tavoitteet, prosessi, menetelmät)?</i>	<i>Käytätkö opetussuunnitelmasasi konkreettisia paikallisia ilmiöitä ja esimerkkejä? Toimiko yhteisö tai ympäröivä ympäristö usein luokahuoneenasi? Onko sinulla onnistunut opetuksesi paikallisesti tärkeistä teemoista tai haasteista, kuten ilmastonmuutoksesta? Edistääkö opetuksesi paikallisen yhteisön kehitystä? Auttaako opetuksesi kehittämään oppilaiden yhteyttä paikkaan?</i>	<i>Osoitatko kestävien ja ei-kestävien elämäntapojen välisen eron? Vahvistatko kestäviä käytäntöjä? Kerrotko ja osoitatko, kuinka tärkeää on luonnonsuojelu, kaikkien elämänmuotojen kunnioittaminen, ilmiöiden keskinäisten yhteyksien ymmärtäminen sekä oppilaiden kyvyn kehittäminen ennakoida tulevia seurauksia?</i>	<i>Miten yhdistät oppiaineita toisiinsa? Miten sovellat monialaista lähestymistapaa tutkiessasi paikallista ilmiötä?</i>	<i>Ketä koulun ulkopuolelta otat mukaan opetukseen? Mikä on heidän roolinsa (esim. asiantuntija, apuopettaja, konsultti, projektikumppani)?</i>	<i>Opettajien suunnittelu- ja pohdinta-asia kirjat, haastattelut, oppimistodistheet.</i>		
	3.2 Opettajat seuraavat PBL-opetuksensa vaikutuksia, erityisesti oppilaiden osaamisen kehittymiseen. Painopistealueet: Oppilaiden	<i>Miten osallistumisen taso ja oppilaiden luottamus omaan vaikutusvaltaansa ovat muuttuneet? Mistä tiedät tämän?</i>	<i>Onko opiskelijoiden suhde paikkaan, mukaan lukien tieto, käsitys ja tulkinta, vahvistunut? Mistä tiedät, että näin tapahtuu?</i>	<i>Kehittykö opiskelijoiden kestävyysosaamisen (esim. kaikkien elämänmuotojen kunnioittaminen, tulevaisuuteen suuntautuva ajattelu, kestävien ratkaisujen soveltaminen)? Miten tätä</i>	<i>Kehittykö oppilaiden systeeminen ja kokonaisvaltaisen ajattelu tietyn ilmiön tutkimisen yhteydessä?</i>	<i>Parantuuko viestintä ja yhteistyö luokahuoneen ulkopuolisten ihmisten tai ryhmien kanssa? Kasvaako oppilaiden ymmärrys sosiaalisten suhteiden merkityksestä, tarpeiden moninaisuudesta ja erilaisten mielipiteiden</i>	<i>Opettajien raportit ja suunnitteluasiakirjat, oppilaiden portfoliot, oppimistodistheet, haastattelut.</i>		

	osallistuminen ja luottamus omaan vaikutusvaltaansa. Oppilaiden suhteen ja ymmärryksen kehittyminen paikkaa kohtaan. Kestävän kehityksen osaaminen. Kyky soveltaa monialaisia lähestymistapoja Yhteistyö eri kumppaneiden kanssa. Tietojen ja taitojen kehittäminen tietyillä oppiainealueilla (esim. kielet, matematiikka, luonnontieteet)			<i>havaitaan kunkin opiskelijan kohdalla?</i>		<i>olemassaolosta?</i>				

3.3 Opettajat ohjaavat oppilaitaan keräämään oppimistodisteita, jotta oppilaat voivat tunnistaa osaamisensa kehittymisen PBL-opetuksessa. Painopistealueet: Oppilaiden osallistuminen ja luottamus omaan vaikutusvaltaansa. Oppilaiden suhteen ja ymmärryksen kehittyminen paikkaa kohtaan. Kestävyysosaaminen. Kyky soveltaa monialaisia lähestymistapoja. Yhteistyö eri kumppaneiden kanssa. Tietojen ja taitojen kehittyminen tietyillä oppiainealueilla (esim. kielet, matematiikka, luonnontieteet)	Pohdivatko oppilaat omaa osallistumistaan? Miten he ovat edistyneet roolissaan?	Pohdivatko oppilaat suhdettaan asuinpaikkaansa? Mitä se on heille tuonut?	Pohdivatko oppilaat ajatteluaan ja käyttäytymistään kestävän elämän näkökulmasta? Ovatko he tietoisia edistymisestään ajan myötä?	Pohdivatko oppilaat kokemuksiaan eri alojen tietojen ja taitojen soveltamisesta käytännön ongelmien ratkaisemiseen?	Pohdivatko oppilaat koulun ympärillä olevaa paikallista yhteisöä? Mitä he ovat oppineet näistä vuorovaikutustilanteista?	Oppilaiden portfoliot, kerätyt oppimistodisteet, oppilaiden ja opettajien haastattelut.				

6.2 Toimintasuunnitelman laatiminen

Malli: Lukuvuoden toimintasuunnitelma

1. **Koulua KOSKEVAT TAUSTATIEDOT**

Koulun nimi:

Koulun osoite:

Koulun profiili: (esim. Missä koulu sijaitsee? Kuinka suuri se on – henkilökunta, oppilaat? Miten se esittelee itsensä?)

Koulun tärkein yhteyshenkilö ja hänen roolinsa:

Koulun verkkosivusto:

2. **PROJEKTIN JÄSENET**

<i>Nimi</i>	<i>Opettajan pätevyys, oppiaine</i>	<i>Rooli tiimissä</i>	<i>Jokaisen jäsenen henkilökohtaiset odotukset projektia kohtaan</i>

3. YHTEENVETO PBL:N SOVELTAMISEN NYKYTILASTEESTA KOULUN KOKONAISUUDESSA, ITSEARVIOINTIOPPAAN PERUSTEELLA

Kolme aluetta, joilla sovelletaan viittä avainominaisuutta

1. Koulun johdon tuki:

Missä olemme asteikolla 0–5? Kuvaile tilannettanne:

2. Opettajien yhteistyö- ja oppimisyhteisö:

Missä olemme asteikolla 0–5? Kuvaile tilannettanne:

3. Paikka- ja yhteisöperustainen oppiminen:

Missä olemme asteikolla 0–5? Kuvaile tilannettanne:

4. KOULUN TYÖRYHMÄN VUOSISUUNNITELMA

Tavoite (SMART-muotoinen)

Ohjaavat kysymykset asteikon avulla:

Mihin haluatte edetä asteikolla kussakin osa-alueessa?

Miltä tämä muutos näyttää – mitä näet, kuulet ja tunnet?

Mitä toimia tarvitaan tämän muutoksen saavuttamiseksi?

Ovatko kaikki tiimin jäsenet yhtä mieltä ja motivoituneita? Onko tavoite realistinen?

...

Tavoitteemme vaikutus oppilaisiin:

Minkälaisen vaikutuksen haluamme saavuttaa jokaisen opiskelijan kohdalla?

Mistä tiedämme, että olemme saavuttaneet sen?

...

Yhteinen suunnitelma tavoitteen saavuttamiseksi (esimerkkisuunnitelma)

Sisällytä suunnitelmaan tavoitteet, toimet, vastuulliset tiimin jäsenet, aikataulu ja seurantamenetelmät.

TÄRKEIMMÄT VAIHEET: <i>Mitä toimia meidän on toteutettava tavoitteen saavuttamiseksi?</i>	MÄÄRÄAIKA: <i>Milloin se on saatava valmiiksi?</i>	LÄHTEET JA TARPEET: <i>Mitkä resurssit, välineet tai edellytykset on oltava käytettävissä kunkin vaiheen toteuttamiseksi?</i>	VASTUULLINEN HENKIÖ

Jatkotoimenpiteet (tehdään myöhemmin, kun tiimityö etenee)

- **Tavoitteen ja suunnitelman tarkistaminen:** Välitarkastelu ja päivitykset tarpeen mukaan.
- **Vuosittainen arviointi:** Arvioidaan yleistä yhteistyötä, saavutuksia ja edistymistä lukuvuoden lopussa.

6.3 Arviointi ja pohdinta

PBL-oppilasportfolio (oppimisen todisteet)

*(Tämä voi tukea myös opettajien ammatillista kehitystä osa-alueella 2:
Yhteistyökykyinen ja tukea antava opettajatiimi.)*

Tarkoitus

Portfolion tarkoituksena on:

- *järjestelmällisesti ja jatkuvasti asettamaan etusijalle ammatilliset oppimistavoitteet*
- *Kerätä omaan kehitykseen liittyvää materiaalia yhteen, helposti saatavilla olevaan paikkaan*
- *Arvioimaan ja tunnistamaan omaa oppimistaan sekä mukauttamaan käytäntöjään tarpeen mukaan*
- *Motivoimaan ammatillista kehitystä opettajan uralla*

Jotta se toimisi

- *Sen tulisi olla opettajille mielekästä ja miellyttävää*
- *Osallistumisen tulisi olla vapaaehtoista*
- *Opettajien tulisi nähdä sen käytössä selkeä ammatillinen arvo*

Ehdotettu keskeinen sisältö

A. Ammatillinen oppimissuunnitelma

1. Lähtökohta – Oman opetusuran analysointi

- Tunnista vahvuudet, mahdollisuudet ja kehityskohteet
- PBL-näkökulmasta tarkasteltuna pohditaan, missä vaiheessa kukin opettaja, johto mukaan lukien, tällä hetkellä on

2. Ammatillisen oppimisen tavoite

- Määritä selkeä oppimistavoite lukuvuodelle: mitä haluat oppia ja miten aiot edetä

3. Suunnitelma

- Miten aiot saavuttaa oppimistavoitteesi opettajana?
- Mitä resursseja tai tukea tarvitset?

4. Vaikutus

- Mistä tiedät, että oppimisellasi on ollut positiivinen vaikutus oppilaisiin?

B. Aineiston kerääminen – oppimistavoitteeni kartoittaminen

- Oppituntisuunnitelmat ja oppituntien tulokset
- Oppilaiden pohdinnat
- Palaute kollegoilta, koulun johdolta ja ulkopuolisilta asiantuntijoilta (esim. parikoulutus, avoimet oppituntien havainnoinnit)
- Oppimistavoitteesesi liittyvät seminaari- tai työpajamateriaalit
- Valokuvia omasta työstä, videotallenteita
- Itsereflektiomuistiinpanot tai merkinnät – mukaan lukien ideoita muutoksista, jos asiat eivät suju suunnitellusti

Mahdolliset muodot

- **Paperimuoto:** Kansio, jossa on papereita, muistikirja, mappeja tai laatikko
- **Digitaalinen muoto:** Verkkopalvelu tai verkkopohjainen kokoelma
- **Yhdistelmä:** Sekä paperiset että digitaaliset aineistot

7. Projektitiedot ja kumppaniorganisaatiot

Tätä menetelmää on kehitetty viiden kumppanijärjestön kansainvälisen yhteistyön puitteissa:

SEVER (Tšekin tasavalta) – Tšekin tasavallan **paikka- ja**

yhteisöperustaisen oppimisen (PBL) metodologinen keskus vuodesta 2004 lähtien. Se on erikoistunut kokemukselliseen oppimiseen, yhteisölliseen oppimiseen, ulko-opetukseen ja koko koulua koskeviin lähestymistapoihin. Sillä on valtakunnallinen kouluverkosto (School for Sustainable Living) ja se tarjoaa opettajakoulutusta, konsultointia ja koulutusohjelmia.

Verkkosivusto: <https://www.sever.ekologickavychova.cz>

Green Foundation (Slovakia) – järjestää koulutus-, ympäristö- ja

sosiaalisen innovaation ohjelmia. Sen lippulaivaohjelma Roots & Shoots (joka perustuu palveluoppimiseen ja kestävän kehityksen tavoitteisiin) on käytössä yli 140 slovakialaisessa koulussa. Ohjelmassa painotetaan paikallisen yhteisön osallistumista, nuorten johtajuutta ja kestävyysosaamista.

Verkkosivusto: <http://greenfoundation.eu/en>

New Horizons Foundation (Romania) – järjestö, joka edistää

kokemuksellista oppimista, palvelun oppimista (SL) ja yhteisön osallistumista. Se koordinoi Romanian suurinta SL-liikettä IMPACT-klubien ja Community Service-Learning Schools -ohjelman kautta.

Verkkosivusto: <https://www.noi-orizonturi.ro>

ENO Schoolnet ry (Suomi) – Suomessa toimiva maailmanlaajuinen

kouluverkosto, joka keskittyy ilmastotietoisuuteen, kestävyteen ja

kansainväliseen yhteistyöoppimiseen. Se yhdistää laajasti kouluja ympäri maailmaa ympäristötietoisuusprojekteissa.

Verkkosivusto: <https://enoprogramme.org>

Fundacja Forum Inicjatyw Społecznych (Puola)

Keskittyy sosiaalisiin aloitteisiin, kansalaisosallistumiseen ja paikallisyhteisöjen tukemiseen. Se tekee yhteistyötä koulujen, paikallisviranomaisten ja kansalaisjärjestöjen kanssa kehittääkseen osallistavia lähestymistapoja koulutuksessa.

Verkkosivusto: <https://www.ffis.edu.pl>

**Co-funded by
the European Union**

Community as a Classroom on Euroopan unionin Erasmus+-ohjelman rahoittama hanke, joka kuuluu toimintaan KA220-SCH – Yhteistyökumppanuudet kouluopetuksessa, rahoitussopimus nro 2023-1-CZ01-KA220-SCH-000165069.

Esitetyt näkemykset ja mielipiteet ovat kuitenkin yksinomaan kirjoittajan tai kirjoittajien omia eivätkä välttämättä edusta Euroopan unionin tai Euroopan koulutus- ja kulttuuritoimiston (EACEA) kantaa. Euroopan unioni tai EACEA eivät ole vastuussa niistä.